

Det kongelige kunnskapsdepartement
Universitets- og høyskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår saksbehandler:
Helge Sigstad, 22954420

Vår dato: 11.05.2010
Vår referanse: 200700635-55

Deres dato: Deres referanse:

Kopi til:

BYGNINGER UNDER KUNNSKAPSDEPARTEMENTETS ANSVARSOMRÅDE - FORSLAG TIL LANDSVERNEPLAN FOR KUNNSKAPSDEPARTEMENTET HØRINGSUTTALELSE

1 Generelt

Det vises til mottatt landsvernplan for kunnskapsdepartementet, med høringsfrist 1. juni 2010. Statsbygg har gjennomgått høringsutkastet som omfatter eiendommer som eies av Statsbygg, samt en eiendom med annen eier, der Statsbygg har prosjektansvar for utbygging.

2 Utvalg – helhet, bredde og variasjon

Vår oppgave har i første rekke bestått i å vurdere de av Statsbyggs eiendommer som omfattes av høringen sett i relasjon til helhet, bredde og variasjon i forslaget for hele KD-sektoren. Samtidig har vi vært opptatt av at det skal være mulig å videreføre god forvaltning av den enkelte eiendom innenfor realistiske økonomiske og praktiske rammer som sikrer fremtidig bruk av anleggene.

I høringsforslaget er det samlet bygninger fra ulike epoker i utdanningshistorien, mange av dem fortsatt godt tilpasset til dagens brukerkrav. Noe av bygningsmassen tilfredsstiller ikke kravene til teknikk, funksjon eller tidsmessig bruk, og må gjennomgå omfattende oppgradering hvis de skal være attraktive læringslokaler i fremtiden. Vern av enkelte bygninger, slik det er foreslått i høringen, vil begrense bygningenes potensial til å oppfylle brukernes krav. Som det vil fremgå av denne høringsuttalelsen, er vår oppfatning at omfanget av bevaring og fredning av Statsbyggs eiendommer i KDs landsverneplanforslag må reduseres noe.

Det overordnede målet med vernplanarbeidet er oppsummert i St.meld nr 24 (2000-2001): "Kulturminner av nasjonal verdi skal bevares som kunnskapskilder og som grunnlag for opplevelse for dagens og fremtidens mennesker". Statsbyggs høringsuttalelse bygger på bevaringsintensjonen slik den er formulert i Stortingsmeldingen, samtidig som de sektorvise landsverneplanene antas å skulle gi positive ringvirkninger for Statsbygg og Statsbyggs leietagere i form av forutsigbarhet og langsiktighet.

3 Kommentarer og innspill

I det følgende kommenterer vi enkelte av eiendommene med hensyn til bruk og utvikling sett i relasjon til foreslått vern. I noen tilfeller foreslår vi som nevnt at komplekser eller enkeltbygg tas ut av planen. Forslagene til endringer baserer seg på at Statsbygg i løpet av høringsrunden har hatt

anledning til en grundigere avstemming av vern relatert til bruk og utvikling enn det var rom for i prosessen med å utarbeide forslaget, og derfor ser at det kan være grunnlag for å justere og spisse utvalg og omfang noe. De konkrete endringene ønsker vi å drøfte nærmere med Kunnskapsdepartementet, og vi ber om at KD tar høyde for dette i det videre arbeidet med planen.

Høringsuttalelsen omfatter komplekser innen fire av landsverneplanens fem kategorier: "Universiteter", "Statlige høyskoler", "Statped" samt "Institutter, skoler og annet".

3.1 Universiteter:

Kompleks 3422 Universitetet i Agder (UiA), Dømmesmoen

Høringen foreslår fredning av eksteriør og interiør for to bygninger, og bevaring av eksteriør og interiør for fem bygninger og bevaring av kun eksteriør for fem bygninger. Formål med bevaringen er blant annet "å sikre statlig byggeri av skoleanlegg innen hagebruksutdanning".

Eiendommen fraflyttes i august 2010. Fra samme tidspunkt utløper UiAs leieavtale med Statsbygg. Det har ikke lyktes å finne nye leietakere, og en fortsatt bruk av eiendommen som skoleanlegg innen hagebruksutdanning synes ikke sannsynlig. Vern slik som foreslått i planen vil hemme eiendommens utviklingsmulighet og kan gi reduserte mulighetene for langsiktig bruk.

Forslag: 1) Verneomfanget avgrenses til det sentrale kulturmiljø rundt dammen. Dette vil i tillegg til eksisterende vern si parken med alle bygninger, fratrukket Nedre rektorbolig, Nedre Garasje og Garasjerekke. 2) Samlet oversikt over vern av utomhusanlegg må suppleres i omfangsbeskrivelsen.

Kompleks 9900495 NTNU Kalvskinnet

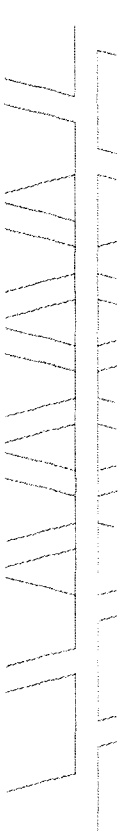
Kommentar vedrørende to bygninger i Erling Skakkes gate. Gunnerushusets eksteriør og interiør forslås til verneklasse 1 fredning, mens eksteriøret på Schøninghuset forslås til verneklasse 2 bevaring. Formålet med Gunnerushusets fredning er "å sikre bygningskomplekset fra perioden 1866 til 1930 som vitenskapshistorisk og arkitekturhistorisk dokumentasjon". Formålet med Schøninghusets bevaring er "å sikre bygningens opprinnelige/eldre eksteriør, 1870/1892-delen i upusset tegl".

Et utviklingsprosjekt for nytt Kunnskapssenter på Kalvskinnet inkluderer nybygg mot Gunnerushuset/Vitenskapsmuseet og Schøninghuset med glassbygg over bakgården, ombyggingsarbeider innvendig i Gunnerushuset/Vitenskapsmuseet samt utvendige arronderinger. Utviklingsprosjektet ansees som et helt nødvendig grep for å sikre at anlegget på Kalvskinnet kan videreføres som aktivt kunnskapssentrum i fremtiden.

Forslag: Som ledd i opprettholdelsen av Gunnerushuset som vitenskapelig institusjon, foreslås det at beskrivelsen av vernet revideres og utvides for bedre å definere innvendig fredning, og slik at mulighetene for etablering av glasstak med mer mot bygningens fasade ved gården ikke utelukkes.

3.2 Statlige høyskoler

Kompleks 104 Høgskolen i Østfold, Sarpsborg. Ingeniørutdanningen

Foreslått vern for bygningen til Østfold ingeniørhøgskole er verneklasse 2 med eksteriør og deler av interiør. Formålet med bevaringen er ”å sikre bygningen som representant for satsningen (på 1950-1970-tallet) på teknisk utdanning regionalt, ofte nært knyttet til industrien. Bygningen er velbevart og har gode tidstypiske kvaliteter, både arkitektonisk, teknisk og materialmessig”.

Høgskolen i Østfold, Sarpsborg flyttet ut av bygningen i 2009 da utdanningen ble flyttet til Fredrikstad. Statsbygg arbeider med å finne leietagere til bygningsmassen, alternativt salg av denne. Fra et eiermessig ståsted vil det være vanskelig å argumentere for opprettholdelse av bygningsmassens 1950-, -60 og -70-talls eksteriør- og interiørsærpreget mot et sannsynlig ønske fra nye leietagere, eventuelt kjøpere, om gjennomgående oppgradering av denne store bygningen.

Forslag: Bygningen utgår av landsverneplanen.

Kompleks 591 Høgskolen i Hedmark, Elverum sykepleierhøgskole

Verneomfanget omfatter Hovedbygningen som foreslås fredet med eksteriør og interiør. Fredningens formål er ”å sikre en representant for et skoleslag som er en viktig del av norsk utdanningshistorie og med stor samfunnsmessig betydning som viktig for utviklingen av det moderne helsevesenet. Videre er formålet å sikre bygningen med dens funksjoner og tidstypiske kvaliteter og utforming”.

Sykepleierutdanningen flytter fra lokalene årsskiftet 2010/11. Statsbygg øst har ikke fått på plass noen ny leieavtale, og eiendommen kan derfor gå ut av sin opprinnelige funksjon jfr det sektorvise landsverneplanforslaget. Interiørfredningen, særlig av internatleilighetene og sengeposten, båndlegger bygningsmassen slik at det vanskeliggjør fornuftig bruk ut over en ren museumsfunksjon.

Forslag: Bygningen utgår av landsverneplanen. Alternativt forslag: Bygningens interiørvern reduseres til mindre og avgrensede arealer i første etasje. Omfang og utførelse av interiørelementene beskrives særskilt.

Kompleks 158 Høgskolen Stord/Haugesund, Rommetveit

Verneforslaget omfatter verneklasse 1 eksteriør- og interiørfredning av fem bygninger, i tillegg til eksteriørfredning av tre bygninger samt verneklasse 2 bevaring av eksteriøret for 7 bygninger. Deler av utomhusområdet foreslås også til verneklasse 1 fredning. Formålet med å verne komplekset er å ”sikre et kulturmiljø med stor utdanningshistorisk og arkitekturhistorisk verdi”.

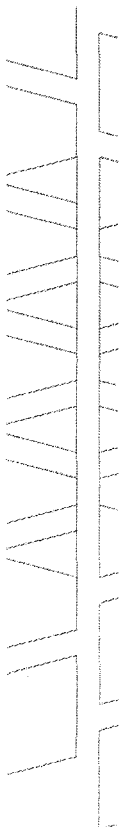
Forslag til endringer som må gjøres i beskrivelsen før vernet av dette komplekset blir stadfestet:

1)Oversikt over utomhusarealer må suppleres i omfangsbeskrivelsen, 2)Interiører som foreslås fredet må defineres bedre og 3)Eiendomshistorikken, spesielt for nyere tid, må forbedres og suppleres.

Kompleks 161 Høgskolen i Bergen, Haugeveien

Det foreslås verneklasse 2, bevaring, av bygningen i Haugeveien 28. Vernets formål er å ”bevare Bergen sjømannskole som et kulturminne som representerer en utdanning innen sjøfart . . . videre å bevare et formålsbygg som har en helt spesiell utforming på grunn av bygningens funksjon knyttet til utdanningen . . . bevare bygningens arkitektoniske uttrykk”.

Forslag: Oversikt over interiørvern mangler i omfangsbeskrivelsen, og må lages

Kompleks 453 Høgskolen i Finnmark, Alta

Høringen foreslår verneklasse 1 eksteriør- og interiørfredning av den Gamle husmorskolen, og verneklasse 2 bevaring av eksteriør for fjøs, tidligere internat og Nøkkelstien 9. Formålet med vernet er å ”bevare en godt bevart representant for de mange husmorskolene i Norge som ble etablert fra 1860-årene og ut over 1900-tallet”.

Foreslåtte vern for alle de fire bygningene synes uproblematisk, med unntak av interiørfredning for den Gamle husmorskolen. Selv om denne er den eneste husmorskolen innen kunnskapssektoren, og som sådan kunne være berettiget til totalfredning, er det av brukshensyn ikke ønskelig. En interiørfredning kan legge begrensninger på av bruken av bygningen som betyr at den utdateres etter kort tid. Som eiendomsforvalter vil Statsbygg tilby best mulig tilpassede lokaler til sine leietakere. Det søkes her etter en fleksibilitet som åpner for at bygget også i fremtiden kan sikres et liv som læringsarena, alternativt som brukslokaler for annen virksomhet i Alta.

Forslag: Interiørfredning av den Gamle husmorskolen utgår av landsverneplanen. Alternativt forslag: Bygningens interiørfredning innsnevres til mindre og avgrensede arealer. Omfang og utførelse av interiørelementene beskrives særskilt.

Kompleks 1026 Høgskolen i Harstad

Høringen foreslår verneklasse 2, bevaring av eksteriøret og deler av interiøret for bygningen i Havnegata 9. Vernets formål er å ”bevare en bygning som både forteller viktig byhistorie og som har arkitektoniske kvaliteter”.

Bygningen er bygget som bolig og kontor i 1919 og ble etablert som høyskole i 1986. Tilknytningen til kunnskapssektoren kan synes svak og vernet kan bare i liten grad vurderes som en integrert del av dette landsverneplanutvalget.

Forslag: 1)Oversikt over parken fra 1996-97 foran Havnegata 9 mangler i omfangsbeskrivelsen og må lages. 2)Omfang av interiørvernet må beskrives nærmere.

3.3 Statped

Kompleks 314 Bredtvet kompetansesenter

Høringen foreslår verneklasse 1 eksteriør- og interiørfredning for Hovedbygningen samt verneklasse 1 eksteriørfredning for de fem tidligere internatbygningene. Formålet med fredningen av komplekset er å ”bevare Bredtvet som eksempel på formålsbygget spesialscole i spesialscoleperioden, komplett med skole- og administrasjonsbygg, internater og personalboliger”. Formålet med fredningen av Hovedbygget er å ”bevare hovedbygget som del av anlegget som eksteriørmessig har høy grad av autenticitet”.

Personalboligene er ikke medtatt i samleoversikten over fredete bygninger, men beskrives under ”Formålet” med vernet og under ”Omfanget” av vernet. Det forutsettes at personalboligene ikke inngår i landsverneplane og tas ut av formåls- og omfangsbeskrivelsene.

Som kompetansesenter har Bredtvet vært under kontinuerlig endring fra første dag. Senteret inneholder nå to kompetansesentre, og har ikke lenger samme funksjon som det opprinnelig ble

bygget for. I følge Midtlyngutvalgets innstilling som forelå i august 2009, er det sannsynlig at bruken i nær fremtid vil endres. Statsbygg ønsker at interiøret i Hovedbygget tas ut av fredningen.

Forslag: Interiørfredning av Hovedbygget utgår av planen slik at vernet blir i tråd med fredningens "Formål", se første avsnitt. Alternativt forslag: Hovedbyggets interiørfredning innsnevres til mindre og avgrensede arealer. Omfang og utførelse av interiørelementene beskrives særskilt.

3.4 Institutter, skoler og annet

Kompleks 728 Langnesveien B (Geofysen)

Høringen foreslår verneklasse 1 eksteriør- og interiørfredning for Langnesveien 3B og Magnethuset. Formålet med fredningen er å bevare bygningene som viktig element i meteorologiens historie i Norge og som en markant og tidlig bygning for vitenskapelig institusjonsetablering i Norge.

Forslag: Vern av de to bygningene synes relevant. Den tidligere hagen/parken som befant seg på eiendommen er ikke medtatt i høringsforslaget, og bør beskrives. Mulig vern etableres.

4 Prosessen videre

Statsbygg ønsker dialog med Kunnskapsdepartementet om høringsuttalelsen, og stiller gjerne med utfyllende informasjon vedrørende vernestatus for enkelbygg og beskrivelser av disse, slik at endelig godkjenning av landsverneplanen kan gjennomføres med best mulig fremdrift og resultat.

Vennlig hilsen

Øvind Christoffersen
Administrerende direktør

Harald Unstad
Direktør eiendomsforvaltning

